

JUUBELID

ARVO SIRENDI – 60

Juubilar sündis
4. aprillil 1939. a.
Harjumaal (nüüd
Raplamaa) Kui-
metsa (nüüd Kaiu)
vallas talupidaja
peres. 1943. a. asus
nende pere elama
Saaremaale ema
tallu. Arvo Sirendi
lõpetas Kaali koolis
viis klassi. 1950. a.
tuli nende pere
Kuimetsa tagasi, kus

ta lõpetas sealse 7-klassilise kooli ning asus 1952. a. edasi õppima Ravila Põllumajandustehnikumi raamatupidamist. Tehnikumi 1956. a. kiitusega lõpetamise järel töötas kaks aastat Haapsalu rajooni Tuleviku kolhoosis raamatupidajana. 1958...1963. a. õppis ta Eesti Põllumajanduse Akadeemia agronoomia teaduskonnas. Seejärel töötas kuni 1966. a. detsembrini Rapla rajooni Kehtna kolhoosis agronoomina ja kohakaaslusega Vabariikliku Seemnekontrolli Kesklaboratooriumi palgal seemnekasvatuse agronoomina. Sellele järgnesid kolm aastat õpinguid Eesti Maaviljeluse Instituudi statsionaarses aspirantuuris.

1969...1973. a. töötas A. Sirendi Rapla rajoonis peaaagronoomina, kusjuures 1972. a. kaitses Jelgavas põllumajandusteaduste kandidaadi kraadi agrokeemia erialal. Aastatel 1973...1977 oli ta Kuusiku katsebaasi vanemteadur ja seejärel kuni 1983. a. katsebaasi juhataja. Seejärel asus ta tööle Põllumajanduse Ministeeriumi (hiljem Agrotööstuskonndis ja Agrotööstuskomitee) peavalitsuse juhataja asetäitjana kuni aastani 1986, mil ta viidi üle Eesti Maaviljeluse Instituudi teadusala ase-direktoriks. Aprillis 1998. a. valiti A. Sirendi instituudi direktoriks ja Teadustootmiskonndise Eesti Maaviljelus peadirektoriks. Need ametikohad andis ta üle 1991. aastal.

1989. a. valiti Arvo Sirendi esimestel ja ainsatel vabadel sovjetiaegsetel valimistel Ülemnõukogu saadikuks. Ka 1992., 1995. ja 1999. aastal valiti ta taasisesivsunud Eesti Vabariigi Riigikogu liikmeks Harju- ja Raplamaalt. Ta on olnud Riigikogu Maaliidu fraktsiooni esimees, esialgu kultuuri- ja hiljem keskkonnakomisjoni liige.

1991. a. märtsist on Arvo Sirendi taasloodud Eesti Maaliidu esimees ja ajakirjade Põllumajandus ja Maakodu ühendtoimetuse peatoimetaja. Ta on ka Eesti Seemneviljajühisuse juhataja esimees.

Publikatsioonide üle pole juubilar arvestust pidanud. Temalt on ilmunud mõned brošüürid mineraal- ja orgaaniliste väetiste hoidmisest ning

külaelu ja põllumajanduse arengust, aga ka Maaliidu ajaloost ja ressurssoloogiast. Ajakirjades ja ajalehtedes ning raamatutes ja brošüürides on ilmunud temalt üle tuhande artikli.

Ta ise peab enda missiooniks tõe ja vabaduse ideaalide teenimist ning võitlust maaelu ja põllumajanduse eest.

H. Allikivi

MILVI AGUR – 60

M. Agur (neiuna Madisoon) on sündinud 17. aprillil 1939. a. Viljandi- maal Rimmu alevi- kus. Tema isa töötas tol ajal metskonnas, ema oli kodune. Juubilaril koolitee algas Vana-Kariste algkoolis ja jätkus Pärnu I Keskkoolis, kus ta omandas keskhariduse. 1956.

aasta sügisel astus M. Agur Eesti Põllumajanduse Akadeemia (EPA) agronoomiateaduskonda ja lõpetas selle 1961. a. *cum laude* õpetatud agronoomi kutsega.

Pärast lõpetamist asus juubilar tööle TA Eksperimentaalbioloogia Instituuti (TA EBI) viroloogia osakonda, mida tol ajal juhatas Eesti üks tuntumaid taimevirolooge, põllumajanduskandidaat Boris Nurmiste. Esialgu töötas juubilar vanemlaborandina, seejärel vaneminsenerina. Aastail 1963...1966 õppis ta EBI-s statsionaarses aspirantuuris taimekaitse ja fütopatoloogia erialal. Väitekirja teaduslikuks juhendajaks oli B. Nurmiste. 1969. a. kaitses M. Agur edukalt kandidaadiväitekirja EPA teaduslikus nõukogus teemal "Kartuli nn. N viiruse infektsioonilised omadused ja nende sõltuvus mõningatest bioloogiliselt aktiivsetest teguritest". EPA nõukogu omistas talle põllumajandusteaduste kandidaadi kraadi.

Pärast aspirantuuri lõpetamist jätkas M. Agur tööd EBI-s viroloogia osakonnas, nooremteadurina 1969...1978, vanemteadurina 1978...1986, juhtteadurina 1986...1990. Aastatel 1990...1990 tuli juubilaril juhtida viroloogia osakonna tööd osakonna juhataja kohusetäitjana ja 1996. aastast kuni tänaseni on ta taimeviroloogia osakonna juhataja.

Juubilaril teaduslik uurimistöe hõlmab peamiselt kartuliviiruseid ja selles on võimalik eristada kaht suunda.

Esimene suund on järg väitekirjas käsitletud küsimustele, s.o. kartuliviiruste (N, X, M) infektsiooniliste omaduste, transmissiooni (eelkõige seemne kaudu) ja tõrjevõtete uurimine ning viirus-

haiguste reservaatide (umbrohud, dekoratiivtaimed) väljaselgitamine. Selle suuna viljelemisel töötas juubilar välja või/ja täiustas viiruste diagnostika ja muid meetodeid: a) viirusdiagnostika kompleksanalüüsi meetod, mida rakendatakse koostöös EVIKA-ga viimase poolt meristeemmeetodil tervendatud seemnekartuli algmaterjali viirusnakkuse kontrollil, b) köögivilja(-de) seemne viirusnakkuse kontroll, c) viiruse antigeeni kontsentratsiooni (hulga) määramine tsentrifuugimisel kapillaartorus, d) kartulitaimede kasvatamine botaanilisest seemnest katseklaasis toitesegul.

Teine suund. Kartulisortide haiguskindluse küsimused, viirusresistentsus ning selle seotus kartuli resistentsusaretusega: teoreetiliste ja tehnoloogiliste aluste väljatöötamine viirusresistentse ja viirusvaba lähtematerjali saamiseks kartuliareture ja seemnekasvatuse tarbeks. Juubilar juhendab Eestis kasvatatavate, sordilehele kantud ja perspektiivsetele kartulisortidele (viimasel ajal JSAI sordid), nende seemikutele, merikloonidele ja somakloonidele viirusresistentsushinnangu andmist ja uurimust resistentsuse sõltumise kohta peremeestaime ja viiruse genotüübist. Kusjuures on ta kindlaks teinud: a) kartulisordi (ka meriklooni- ja kallussomaklooni) resistentsus sõltub nii viirusest kui ka viiruse tüvest, b) kartulisordi merikloonide resistentsus on erinev ja sõltub opereeritud meristeemi lokalisatsioonist taimel. Tulemus on rakendatav kartuli meristeemtervendamisel (koostöö EVIKA-ga), c) kartulisortide viirusresistentsuse hindamisel tuleb analüüsida kahte põlv-

konda, sest inokuleeritud taimede ja nende muguljärglaste resistentsusnäitajad erinevad, d) viirusresistentse kartuli kindlakstegemisel on lisaks sordiuuringule vajalik veel merikloonide, kallussomakloonide ja seemikute analüüs; samas täiendati metoodikat tunnusreaktsiooni intensiivsuse ja viirusinfektsiooni dünaamika analüüsiga.

Juubilar on esinenud arvukate ettekannetega teaduskonverentsidel ja avaldanud 81 publikatsiooni nii kodu- kui ka välismaa teadusajakirjades ja -kogumikes. Ta on olnud ka viljakas uurimistulemuste populariseerija, kirjutanud koostöös A. Tiitsuga monograafia –“Картофель и его болезни” 1991. M. Agur on tegev teadusnõukogudes (EBI, EVIKA) ja teaduseltsides (Eesti Mikrobioloogia Selts, Eesti Taimekaitse Selts ja Akadeemiline Põllumajanduse Selts).

Juubilari on autasustatud NSVL Rahvamajanduse Saavutuste Näituse pronksmedaliga 1986. a. “Kartuliviiruste kompleksanalüüsi väljatöötamine” eest; TA Teadlaste Maja teaduspreemiaga 1988. a. ja Akadeemilise Põllumajanduse Seltsi teaduspreemiaga 1993. a.

Milvi Agur on abielus Nukuteatri kauaaegse peanäitejuhi Rein Aguriga.

Soovime juubilarile palju õnne, tugevat tervist ja jätkuvat huvi teadustöö vastu.

L. Meremaa
S. Preem